

Kungörelse

om hwad som wid Gästgifwerierna och Skjutsstationerna i
Wester-Norrlands Län bör, enligt allmän lag och sär-
skilda författningar, tills vidare iakttagas.

§ 1.

Resande bör, före afresan från gästgifwaregård, i Dagboken tydligt anteckna sitt namn, embete, tjänst eller yrke, jemte orten, hvarifrån han kemmit och dit han ämnar sja, samt det antal och den klass af hästar, hwaraf han sig begagnar.

§ 2.

På åkdon med en häst må icke läggas större tyngd än ett skeppund, den resandes egen inberäknad, ej eller å wagn eller släda med twenne hästar mer än dubbelt och så vidare, samt på en ridhäst 2:ne löspund, utom den resande. Jemte den fastställda skjutslegan, som å hwarje Dagbok finnes antecknad, bör, då ridhäst nyttjas, 19 öre riksmünt milen för hästens återbemtning erläggas samt då den skjutsandes åkden begagnas, i lega betalas för hwarje mil 12 öre riksmünt för tvåbets- och 6 öre riksmünt för enbets-hjulåkdon, såvida de äro med sjäderjäten försedda, men i annat fall hälften mindre, samt 3 öre riksmünt för släde, sadel eller sele, som utan den skjutsandes åkden nyttjas. Der färjsfart eger rum, erlägges afgift enligt taxa å färjsället.

§ 3.

Efter en häst, hwarmed enbetswagnar eller trillar jemwäl böra fortstäckas, må ej åka mer än en person, jemte den skjutsande, hwilken alltid skall hafwa plats på det åkden han skjutsar, der den resande honom anvisar, samt efter twenne hästar tre personer, utom den skjutsande. När resande åtföljas och begagna två a tre hästar för särskilda enbetsåkdon, må twenne personer, den skjutsande inberäknad, åka efter hwarje häst; och ware den resande då, liksom ock när blott två eller tre hästar nyttjas för en wagn, icke pligtig medföra mer än en skjutsbonde; men är antalet af hästar större, må högst twenne medfölja. Som den resande är ansvarig för hästarnes behandling, eger han rätt, att, der han så will, sjelf eller genom medhafwande betjening, föra det åkden han begagnar. I afseende på skjutsen för arresteranter och medföljande fånggewaldiger är särskildt stadgad.

§ 4.

Resande, som för dålig eller backig wäg, eller ett längre håll, nödgats å en skjutsstation taga flera hästar, än han dit begagnat, är ej förbunden att dermed fortfara, då anledningen dertill upphört. Om resande, genom oduglig eller istadig skjutshäst, eller annan tillfällighet, utan sitt eget förwällande, under wägen hindras att fortsätta resan med de hästar han har från skjutsstation, ware närmaste hemmansinnehafware, wid samma påföljd, som för skjutsförsummelse stadgas, skyldig, att, på begäran och mot skjutslega efter wägens längd, genast biträda med nödigt

§ 7.

Om vägar och broar icke äro i försvarligt skick, anmodas den resande, att sådant i Dagboken anteckna, på det rättelse må kunna följa och den försumlige till ansvar befordras. Berörande dylikt anmärkning, om den skall förtjena afseende, alltid vara undertecknad med den resandes namn, titel och wanliga hemwist samt åtföljas af uppgift om den bewisning, som till angifwelsens bestyrkande kan vara att tillgå. Andra klagomål, till ansörande hwaraf resande kunna finna sig befogade, böra jemwäl på enahanda sätt införas i Dagboken, som, efter tillsägelse, genast skall tillika med nöddiga skrifttyg framlemnas af gästgifware eller entreprenör, hwilken det

Ur KB:s samlingar

Digitaliserad år 2013

National Library
of Sweden

Kungörelse

om hward som wid Gästgifverierna och Skjutsstationerna i
Wester-Norrlands Län bör, enligt allmän lag och sär-
skilda författningar, tills vidare iakttagas.

§ 1.

Resande bör, före afresan från gästgifwaregård, i Dagboken tydligt anteckna sitt namn, embete, tjänst eller yrke, jemte orten, hvarifrån han kommit och dit han ämnar gå, samt det antal och den klass af hästar, hvaraf han sig begagnar.

§ 2.

På åkdon med en häst må icke läggas större tyngd än ett skeppund, den resandes egen inberäknad, ej eller å wagn eller släda med twenne hästar mer än dubbelt och så vidare, samt på en ridhäst 2:ne löspund, utom den resande. Jemte den fastställda skjutslegan, som å hvarje Dagbok finnes antecknad, bör, då ridhäst nyttjas, 19 öre riksmünt milen för hästens återbenämning erläggas samt då den skjutsandes åkden begagnas, i lega betalas för hvarje mil 12 öre riksmünt för tvåbets- och 6 öre riksmünt för enbets-hjulåkdon, såvida de äro med fjäderstäten försedda, men i annat fall hälften mindre, samt 3 öre riksmünt för släde, sadel eller sele, som utan den skjutsandes åkden nyttjas. Der färjsart eger rum, erlägges afgift enligt taxa å färjsället.

§ 3.

Efter en häst, hwarmed enbetswagnar eller trillar jemwäl böra fortstäckas, må ej åka mer än en person, jemte den skjutsande, hwilken alltid skall hafwa plats på det åkden han skjutsar, der den resande honom anvisar, samt efter twenne hästar tre personer, utom den skjutsande. När resande åtföljas och begagna två a tre hästar för särskilda enbetsåkdon, må twenne personer, den skjutsande inberäknad, åka efter hvarje häst; och ware den resande då, liksom ock när blott två eller tre hästar nyttjas för en wagn, icke pligtig medföra mer än en skjutsbonde; men är antalet af hästar större, må högst twenne medfölja. Som den resande är ansvarig för hästarnes behandling, eger han rätt, att, der han så vill, sjelf eller genom medhafwande betjening, föra det åkden han begagnar. I afseende på skjutsen för arresteranter och medföljande fånggewaldiger är särskildt stadgad.

§ 4.

Resande, som för dålig eller backig wäg, eller ett längre håll, nödgats å en skjutsstation taga flera hästar, än han dit begagnat, är ej förbunden att dermed fortfara, då anledningen dertill upphört. Om resande, genom oduglig eller istadig skjutshäst, eller annan tillfällighet, utan sitt eget förwållande, under wägen hindras att fortsätta resan med de hästar han har från skjutsstation, ware närmaste hemmansinnehafware, wid samma påföljd, som för skjutsförsummelse stadgas, skyldig, att, på begäran och mot skjutslega efter wägens längd, genast biträda med nödigt antal tillgänglige hästar för resans fortsättande till nästa skjutsstation.

§ 5.

Resande bör med anständighet och saktmod bemöta gästgifwaren, skjutsentreprenören och deras folk samt de skjutsande, hwilka, liksom de resande, hafwa att påräkna laga hägn och beskydd, samt således å ömse sidor böra ifrån oförrätter fredas. Feslar resande härutinnan med ord eller gerning, bör gästgifwaren tillkännagifwa händelsen med all tillgänglig bewisning hos närmaste Kronobetjent, som åligger, att sådant, wid ansvar, genast i laga ordning beifra.

§ 6.

Skjuts erhålles från en till annan närmaste skjutsstation, och resande må icke, mot den skjutsandes wilja, begagna des hästar förbi närmaste skjutsstation. Kommer resande till skjutsstation och finner ej genast hästar, ege då frihet, att sig genom beting med hwem, som skjutsa will, forthjelpa.

§ 7.

Om vägar och broar icke äro i förswarligt skick, anmodas den resande, att sådant i Dagboken anteckna, på det rättelse må kunna följa och den försumlige till ansvar befordras. Berörande dylikt anmärkning, om den skall förtjena afseende, alltid vara undertecknad med den resandes namn, titel och wanliga hemwist samt åtföljas af uppgift om den bewisning, som till angifwelsens bestyrkande kan vara att tillgå. Andra klagomål, till ansökan hvaraf resande kunna finna sig befogade, böra jemwäl på enahanda sätt införas i Dagboken, som, efter tillsägelse, genast skall tillika med nödiga skrifttyg framlemnas af gästgifware eller entreprenör, hwilken det

för öfrigt åligger, ej allenast, att lemna de upplysningar, resande kan fordra, angående de skjutsandes namn och hemvist, sådana omständigheter, hvilka i någon måtto angå skjutsningen, underhållandet af vägar och broar samt befunne ordningar under resan, eller wid gästgiveriet, utan och sitt med behörig underskrift försedda yttrande öfver klagomålet, i den resandes närvaro, uti Dagboken anteckna. Vägrar gästgivare eller entreprenör att wid den resandes påfordran Dagboken framlemna, eger den resande att i nästa skjutsstations Dagbok sådant anteckna och sitt klagomål utveckla.

§ 8.

Färdas resande så, att skjutshäst eller fordon genom hans förvällande skadas, vare den resande skyldig att, der godwillig öfverenskommelse ej träffas, ersätta skadan efter uppskattning, som verkställas af twenne, utaf gästgivaren eller entreprenören å nästa ombyte tillfallade, gode män; och må resan icke fortsättas, innan denna ersättning blifwit erlagd. Hafwa flera än en resande åkt på det åkdon, för hvilket skjutshäst blifwit skadad, vare de, en för alla och alla för en, för ersättningens utgifwande ansvarige, och ege den misnöjde, att målet till wederbörlig Domstols undersökning och pröfning instämma. Eker skada å häst eller åkdon utan den resandes förvällande, vare han saklös; Öbrande resande, när de i städer eller å landet möta andra wägfärande, wika hwar åt sin wenstra sida.

§ 9.

Gästgivaren bör alltid hafwa å wäggen i gästgiveristugan anslagen så wäl denna Kungörelse, som den för gästgiveriet sednast utfärdade och gällande taxa. Till skjutsfare böra begagnas endast wälfredade och pålitliga personer. Gästgivaren skall hålla ordning wid gästgivareråden, samt icke tillåta obehöriga sammansjöckningar af sådane personer, som ej hafwa något att der uträtta.

§ 10.

Gästgivaren bör ansvara för den resandes förplägning, herbergerande och fortskaffande, samt sjelf och genom sitt folk honom med höflighet och beredwillighet bemöta. Han hålle alltid stuga och gästtrum städade och swigga samt ware försedd med erforderlig förtäring, goda sängar och sängkläder, jemte rent linne, äfwen som wagnslider för åkdon, samt stall och foder för resandes egna hästar, då sådane medföras, allt emot den betalning, som den upprättade taxan föreskrifwer, samt wid deri stadgad påföljd för underlåtet tillhandahållande af hwad taxan upptager, eller för fordrandet af högre betalning, än den samma utstakar. Under den kallare årstiden bör åtminstone ett gästtrum alltid wara uppladt. Wårdsplanen skall, då så är nödigt, med grus och sand fyllas, på det att resande icke må af orenlighet derå beswäras.

§ 11.

Å de ställen, der entreprenadskjutsning ej eger rum, skall gästgivaren wid hwarje hållbygd början besigtiga de inkomne hästarne, jemte åkdon och seltyg, samt genast widtaga erforderliga åtgärder för de tilläsfventyras besittliga bristernas afhjelpande, hwarjemte gästgivaren, eller, der skjutsningen genom entreprenör bestrides, entreprenören skall hafwa noga insende öfwer de skjutsande, att de sina skyldigheter noggrannt fullgöra, så att genom deras förvällande resande icke må uppehållas, stogring i skjutslegan förökas, eller annat oflick föröfwas.

§ 12.

Den, som anmäler sig såsom förbud för annan resande, betale skjutslegan för sig sjelf, em han will blifwa med skjuts betjenad; men förbudsfecler och behörigen inträttade förbudslistor, jemte åtföljande effekter, fortskaffas och wårdas, wid ansvar för gästgivare, eller entreprenör, om onödig tidsutdrägt eger rum; Skolande wid hwarje gästgiveri, eller skjutsstation, å förbudslistan ewilkerligen antecknas tiden, då förbudet ankom och afgick. I sådant fall betalas skjutslegan af den resande wid ankomsten; men skulle någon resande sedermera icke inträffa, anmäles sådant härstädes; Och må icke till bestridande af genom förbud beställd skjuts begagnas hwarken hållhästar, eller, der skjutsningen besörjes genom entreprenad, de hästar, hvilka entreprenören är pligtig att genast tillhandahålla, i annan händelse, än att den betingade skjutsen skall utgöras före den tid, (räknad från det beställningen gjorts) som entreprenören har sig förunnad för anskaffande af hästar i de dittills utgångnas ställe.

§ 13.

Konstberidare, theaterföreståndare, de som wisa konstkabinett eller wilba djur, eller gifwa andra representationer af hwad slag som helst, få icke, under deras resor i landet, för sine personer och medhafwande effekter, begagna skjuts med fibrre antal än sex hästar, utan böra genom beting förskaffa sig de hästar, som de utöfwer nämnde antal för sin fortkomst kunna behöfwa.

§ 14.

Om skjutsentreprenör, skjutskyldig person, skjutsfare eller färjkarl, af resande såsom en rättighet påyrkar, eller eljest på olämpligt sätt fordrar drickspenningar, skall han derföre böta 9

R:dr Riksmünt. Den entreprenör, skjutskyldig, skjutsfärd eller färskar, som begär eller tager högre lega, än den lagligen fastställda, böte 25 R:dr Riksmünt.

§ 15.

De, som bo på landet inom en mil från gästgifwaregården eller skjutsstationen och hafwa så många hästar, som de till sin resa behöfwa, må ej fordra, att skjuts inställes i deras hemvist; men tjänstemän, som resa i embetsärenden, ega requirera hästar till sig från närmaste gästgifwaregård eller skjutsstation, äfvensom resande, hvilken uppehållit sig å något utom gästgifwaregården beläget ställe, eger att dit fordra skjuts till dess afhämtning, emot särskild skjutsleg från gästgifwaregården, eller skjutsstationen, till afhämtningssället; dock bör den resande i sådant fall sända skriftlig, af honom undertecknad, beställningsfedel. I städerna äro endast tjänstemän wid embetsresor, hvilket då bör i beställningsfedeln uppgifwas, berättigade till erhållande af skjuts till andra ställen, än gästgifwaregård eller skjutsstation; men den, som med gästgifwareskjuts till städerna ankommer, befordras med skjuts derifrån till det ställe derutom, der resan sig slutar eller han öfwer natten sig uppehålla skall, derest vägen ej är längre och obehäffwamare, än till nästa gästgifwaregård.

§ 16.

För andra f ror än fogellaf från Norrland, samt ostron och hummer, må skjuts icke begagnas. Under benämning feror så likwäl ej inbegripas de saker, som af resande för eget behof medföras, och hwartill egne förredskap erfordras, ehwad de nyttjas som förbud, eller resande åtfölja.

§ 17.

Kurirer skola utan uppehåll fortskaffas. Är å de ställen, der entreprenadskjuts eger rum, hållhäst ej till hands, hvilket i Dagboken anmärkes, ware närmaste reservskjutsande, utan afseende å tour, pligtig att skjutsen utgöra, dock emot rättighet, att njuta sådant till godo wid annan dess skjutskyldighet. Gästgifwaren, eller entreprenören, bör likwäl tillse, att den, hvilken som kurir sig anmäler, en sådan dess egenkap styrker med gällande kurirbricka.

§ 18.

Resande, som det fordrar, skall alltid fördes med skjutsfärd. Då förbudsfedel innehåller, att skjutsande erfordras för att föra, bör en dertill skicklig person utses.

§ 19.

Wäntningspenningar, der sådana ega rum, skall gästgifwaren eller entreprenören af resande utfordra och till den skjutsande aflemna, innan resans fortsättning tillåtes, wid påföljd, att för desamma sjelf answara. Göres ej anspråk på wäntningspenningar före afresan, ware all widare fråga derom förfallen. Uppstår twist om tiden, ege gästgifwarens eller entreprenörens klocka witsord; men, i anseende till klockornes olika gång, beräknas blott hela timmar och ej öfverskjutande sjerdedelar. Förerbär resande, att han genom andras wällande blifwit uppehållen, utgifwe likwäl wäntningspenningar och söke sin ersättning efter befogenhet. I dessa händelser ware gästgifware, eller entreprenör, skyldig att meddela särskildt bewis, om så åstundas.

§ 20.

Dagboken bör alltid hållas öfskadad, snygg och utan öfverskrifning, och skall, inom åttende dagen efter hwarje månads slut, af gästgifwaren, wid vite af 5 R:dr Riksmünt, aflemnas till wederbörande Magistrat eller Länsman, för att sedermera i stadgad ordning komma Konungens Befallningshafwande tillhanda.

§ 21.

Då gästgifware eller entreprenör är frånwarande, bör någon annan pålitlig person omwilkorligen alltid finnas på gästgifwaregården, för att ombesörja verkställigheten af resandes tillsägelse om skjuts eller herberge.

§ 22.

Wid de skjutsombytestationer, der entreprenad eger rum, rätte sig entreprenör efter det ders om upprättade Kontrakt; Och wid öfriga gästgifwerier böra de skjutskyldige med felfria hästar och åkdon insinna sig å gästgifwaregården till hållskjuts, då hållbygnet infaller, och till reservskjuts på utfatt tid, eller, då tiden icke är bestämd, så fort sig göra låter, wid påföljd, utom answar enligt lag, att andra hästar, i de uteblifnes ställe, af gästgifwaren anskaffas, emot lega, som hos den försumlige uttages. Reservskjutskyldig, som är boende på en sjerdedels mils afstand ifrån gästgifwaregården, skall, inom en timma efter resandes ankomst dit, och sednast en half timme efter erhållen kallelse, med hästarne sig inställa; och beräknas tiden i förhållande derefter, om vägen är kortare eller längre. Reservskjutskyldig må ej uteblifwa derföre, att han förmenar sig wara origtigt uppbudad, utan bör skjutsen utgöra, med bypen rätt, att sedermera deröfwer anfordra klagan. Förshållningskyldig inställe sig öfverdröfligen wid den resandes tillsägelse eller anrop.

§ 23.

För bibehållande af ordning för reservskjutens utgörande, bör wid hvarje gästgiveri finnas en så kallad skjutstafva eller kafiwel, hwilken, genast efter det bud om reservskjuts egt rum, aflemnas till den hemmansegare, som, enligt verkställd reglering, är närmast i ordningen att skjuta. Den, hos hwilken stafvan inträffar, må icke, innan han skjutat, resa bort med sina hästar, eller hafwa dem aflägsa från gården, dertill han icke, med gästgiverarens wetkap, anskaffar annan pålitlig person, som, på den reservskjutsfölydighets answar, fullgör dennes åliggande.

§ 24.

När skjutande uppbudas till bestämd tid, bör han, under påföljande fyra timmar, wid gästgiveraregården, eller det eljest utsatta stället, afbida den resandes ankomst, emot ersättning af 25 öre Riksmünt häften, för hvarje full timmas wäntning, utöfwer den första, för hwilken ingen ersättning eger rum; hwarefter den skjutande må hemresa och af gästgiveraren, eller entreprenören sedermera fordra redowisning för wäntningspenningarne. I fråga om tiden ege gästgiverarens eller entreprenörens flocka witsord.

§ 25.

Sedan köld inträffat och backarne börjat bliwa hala, skall hvarje häst, som till skjutning gagnas, wara skarpskodd; och kommer derjeunte gästgiverare, eller entreprenör, att answara för all skada, som timar deraf, att orklösa, odugliga, eller med farliga ofeder weterligen behäftade hästar warda i skjuts begagnade. Warande körningstiden för hvarje mil bestämd till en och en half timma.

§ 26.

Gästgiverare, entreprenör, skjutande eller förhållningsfölydig, som beträdes med försummelse i något af hwad honom, enligt denna Kungörelse, åligger, eller han eljest enligt Författningarne, bör uppfylla, kommer att derföre fällas till böter från 5 R:dr till och med 37 R:dr 50 öre Riksmünt, allt efter förseelsens och sakens beskaffenhet.

Magistrater och Länsmän bliwa Konungens Befallningshafwande answarige, att icke ordningar och brister wid gästgiveraregårdar, eller skjutstationer, lemnas oanmälde. De skola i allmänhet, så ofta ste kan, och minst en gång i månaden wid hvarje skjutstation inom distriktet anställa noggranna undersökningar å hästar, åkdon och selthyg, efterforska huru gästgiverare, entreprenör och skjutfare iakttaga sina pligter emot resande, inhemta noga kännedom om alla möjligen befintliga misbruk, undersöka anförde klagomål m. m., och om allt detta hvarje gång i Dagboken teckna bewis till Konungens Befallningshafwandes kännedom, och, der så erfordras, med särskild rapport inkomma. Är klagomål i Dagbok antecknad, åligger det Magistrat eller Länsmän att, der klagomålet dertill gifwer anledning, genast anställa undersökning om förhållandet och förhör med wederbörande samt protokollet deröfwer till Konungens Befallningshafwande skynsamligen insända.

Hernösand å Lands-Cancelliet den 11 Maj 1863.

AUG. WEIDENHIEM.

C. W. RYDWALL.

Hernösand 1863, J. A. Johansson.